

Mer om ...

Tydligare krav på elevhälsan

- Elevhälsa är ett nytt begrepp i skollagen
- Elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande roll lyfts fram i skollagen
- Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser
- Alla elever ska, utöver skolläkare och skolsköterska, ha tillgång till psykolog, kurator och personal med specialpedagogisk kompetens

Vilka elevhälsan ska rikta sig mot

Elevhälsa ska anordnas för eleverna i förskoleklassen, grundskolan, grundsärskolan, sameskolan, specialskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan. Elevhälsovård är inte obligatorisk i de skolformer som riktar sig till vuxna, men givetvis får huvudmannen anordna elevhälsa även för dem.

Elevhälsan ska underlätta för eleverna att klara studierna

Skolan ska se till att eleverna har en bra miljö för sin kunskapsutveckling och personliga utveckling. Elevhälsans roll ska därför främst vara förebyggande och hälsofrämjande. Det innebär att elevhälsan ska bidra till att skapa miljöer som främjar elevernas lärande, utveckling och hälsa. Elevhälsan ska också arbeta med mer generellt inriktade uppgifter som rör elevernas arbetsmiljö, till exempel skolans värdegrund, arbetet mot kränkande behandling, undervisningen om tobak, alkohol och andra droger, jämställdhet samt sex- och samlevnadsundervisning.

Elevhälsan ska också stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål och

i det individuellt riktade arbetet har elevhälsan därför ett särskilt ansvar för att undanröja hinder för varje enskild elevs lärande och utveckling.

Även om elevhälsans fokus i första hand ska vara förebyggande och hälsofrämjande, ska det även vara möjligt för eleverna att få hjälp med enklare sjukvårdsinsatser. Varje elev ska också under tiden i förskoleklassen och de obligatoriska skolformerna erbjudas minst tre hälsobesök som innefattar allmänna hälsokontroller. I gymnasieskolan eller gymnasiesärskolan ska varje elev erbjudas minst ett sådant hälsobesök.

Vad elevhälsan omfattar och hur den ska organiseras

Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. För de medicinska insatserna ska det finnas tillgång till skolläkare och skolsköterska. Dessutom ska eleverna ha tillgång till psykolog och kurator, och det ska finnas tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses.

Elevhälsan regleras alltså dels genom att det för eleverna ska finnas en elevhälsa som omfattar vissa insatser, dels genom kraven på att det i skolan ska finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog, kurator och personal med specialpedagogisk kompetens.

Begreppet ”tillgång till” är valt för att vara anpassat till olika skolors förutsättningar. Av skollagens förarbeten framgår att man inte anser det vara rimligt att det på små skolor ständigt ska finnas till hands en skolläkare, kurator eller någon annan av de nämnda yrkeskategorierna. Huvudmannen avgör hur mycket personal skolan ska ha och vilken kompetens som behövs utifrån lokala behov och förutsättningar. Men den personal som finns för elevhälsans insatser ska ha den utbildning som behövs för att klara elevernas behov.

Ett syfte med bestämmelserna har varit att stimulera samverkan mellan den särskilda elevvården (kurator och psykolog), skolhälsovården och de specialpedagogiska insatserna.

Sekretess inom elevhälsan

Den del av elevhälsan som motsvarar dagens skolhälsovård ska också i fortsättningen vara självständig i förhållande till resten av elevhälsan och den särskilda elevstödjande verksamheten. Skolläkaren och skolsköterskan

har en sträng sekretess och får inte lämna uppgifter om en elev de behandlar om det inte står klart att eleven eller de närstående inte lider men av att uppgifterna lämnas ut. Om det är nödvändigt att lämna en sådan uppgift för att eleven ska kunna få det stöd hon eller han behöver får skolhälsovården ändå lämna uppgiften till resten av elevhälsan eller den särskilda elevstödjande verksamheten.

Sträng sekretess gäller också inom den del av elevhälsan som rör uppgifter hos kurator och psykolog. Men för särskild elevstödjande verksamhet gäller svag sekretess, det vill säga sekretessen gäller bara om man kan anta att eleven eller någon anhörig till henne eller honom lider men om man lämnar ut uppgiften.

På fristående skolor är det bara skolläkaren och skolsköterskan som omfattas av bestämmelserna om sekretess. Övrig personal i fristående skolor omfattas istället av bestämmelser om tystnadsplikt.

Man kan överlåta ansvaret för medicinska insatser

En kommunal huvudman får överlåta ansvaret för medicinska insatser inom elevhälsan till ett landsting eller vice versa, om kommunen och landstinget är överens om det. Staten eller en enskild som är huvudman får överlåta ansvaret för medicinska insatser till en kommun eller ett landsting, om de kommer överens om det.

Aktuella bestämmelser och förarbeten

Det här materialet grundar sig på bestämmelserna i skollagen (2010:800) och förarbetena Den nya skollagen – för kunskap, valfrihet och trygghet, prop 2009/2010: 165.

Elevhälsa: 2 kap. 25 och 26 §§ skollagen

Överlåtande av medicinska insatser: 23 kap. 9 § skollagen

Tystnadsplikt: 29 kap. 14 § skollagen

Secretess: 23 kap. 2 §, 25 kap. 1 § och 13 a § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Bestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen träder i kraft den 1 juli 2011.

Läs mer på www.skolverket.se